

Автор **Рудченко Вікторія** *«Космічний стрім: зоряні орбіти натхнення»*(репортаж),
Любимівська гімназія Роздольської СР, Кармишова Надія Миколаївна, Запорізька обл.

Я люблю мріяти, бо мрії створюють затишок для душі. Подобається спостерігати за нічним небом та зорями, бо коли дивлюся на них, то здається, що ось-ось відкриється якась таємниця або побачу щось зовсім незвичайне. **Мене зацікавила ідея поєднати науково-фантастичну подорож із вивченням української культури. Творчий процес почався з ознайомлення з матеріалами про Головний пояс астероїдів, зі списком астероїдів, назви яких пов'язані з Україною, з пошуку цікавої інформації про українських митців.** Разом з керівником узгодили тему уявного маршруту. Важливо було поєднати елементи фантастики з творчими образами, власними емоціями. Обрали форму репортажу, а саме стрім, бо це популярний у наш час формат спілкування. Він створює ефект реальності подій та відчуття особистої присутності. Кожну маленьку планету вдалося зробити неповторною. У єдиному фантастичному просторі вдало взаємодіють наука, уява та українська культура.

Обласний етап Всеукраїнського гуманітарного конкурсу-виставки «Космічні фантазії»

«Космічний стрім: зоряні орбіти натхнення»

Жанр: репортаж

Чергове віялове вимкнення світла. Тож залишається розглядати зоряне небо, сидючи на підвіконні. Як добре, що у неба немає блекауту. Правда, я не зможу побачити Головний пояс астероїдів, про який нещодавно дізналася. Він розташовується між орбітами Марса і Юпітера. Хм, маю ідею, як з користю провести час! Зараз звернуся до свого віртуального помічника. На батареї останні краплі заряду. Може, встигну!

— *Привіт, Сірі. Хочу відвідати Головний пояс астероїдів.*

— Привіт, Вікторіє. Гарна ідея. Яка мета подорожі? Скільки триватиме?

— *Хочу побачити астероїди, імена яких пов'язані з Україною та зняти відео для свого блогу. Маю години три.*

— Маршрут потребує уточнення. По- перше, таких астероїдів більше ніж 400. Раджу обрати більш конкретний напрям.

— *Добре, обираю тему «Мистецтво».*

— По - друге, дорога неблизька: відстань від Землі до Головного поясу астероїдів 0,8–3,7 астрономічних одиниць — це приблизно від 120 до 554 млн км. Якщо рухатися на сучасній космічній швидкості (~30 тис. км/год), потрібно

від пів року до двох років, а якщо гіпотетично рухатися зі швидкістю світла — від 6 до 31 хвилини.

— *Дякую за інформацію. Готуй маршрут. Подорожуватиму зі швидкістю світла,* — пошуткувала я.

Але у відповідь тиша. Мабуть, закінчився заряд батареї. Що ж, полежу, помрію... Дивне відчуття невагомості охопило мене, а потім ніби полетіла крізь безмежний простір, як Аліса у кролячій норі, — і от замерехтіло сріблясте коло, утворене кількома мільйонами астероїдів, що кружляють у зодіакальному світлі дрібного космічного пилу — Головний пояс?! Матиму неперевершене відео! Ба більше — стрім!

Мої шановні глядачі! На нас очікує надзвичайна подія. Такого більше ніде не побачите! Вперед!

Занурююся у срібне сяйво. Не боюся опинитися всередині, бо знаю, що щільність поясу невелика. Роздивляюся навколо. Он вдалині астероїди Київ, Одеса, Житомир, Вернадський, Патон, Антонов... Але ж наш маршрут — «Мистецтво». Віртуальний помічник встиг скласти план подорожі, тож рушаємо.

Перша зупинка — астероїд 2427 Кобзар. Зверху видно, що вся поверхня помережена висловами поета. Один вже можу розгледіти: «Огонь запеклих не пече». На честь Шевченка названо і кратер на Меркурії. А для мене Шевченко як зірка, світло якої йде до нас крізь часи. Зараз він змінив смушкову шапку — на шолом, кожуха — на однострій та бронежилет. Гаслом нації нескорених стали слова поета:

Боріться — поборете! Вам бог помагає!

За вас правда, за вас слава І воля святая!

А пророцтво, яке обов'язково здійсниться втілено у рядках:

І на оновленій землі

Врага не буде, супостата,

А буде син, і буде мати,

І будуть Люди на землі.

Погляньте, тільки-но мої ноги торкнулися поверхні, з'явилася золотиста звивиста стежка, яка веде мене незвичним містом. Позаду мене ви бачите будинки, розфарбовані як видання Кобзаря. А ось мурали. Цей схожий на

мозаїку з півтори тисячі фотографій рівнян «Шевченко — це кожен з нас», а цей—на портрет часів Майдану полтавського художника Юрія Шаповала «Григорович проти». Якщо прислухатися, то можна почути пісні, мелодії пісень на вірші Кобзаря. О! «Думи, думи мої думи» — у виконанні Артема Пивоварова. Мені подобається ця композиція, сповнена потужною енергією та глибокими емоціями.

Проходжу далі — і тепер чуєте? Мелодія пісні Скрябіна «Мені Однаково...». На зовнішніх екранах демонструються анімовані картини Шевченка. Вражає? А ще тут є локації за мотивами поезій. Зараз я стою у віртуальній локації «Садок вишневий коло хати». Можете уявити, як виглядає це місце? Пишіть мені у коментарі. Пізніше надішлю фото. Подивимося, чия фантазія переможе.

Наступна зупинка — астероїд 2428 Каменяр. Поверхня астероїда сірозелена, з мідним відблиском, подекуди височіють стрімкі скелі. **Ця маленька планета названа на честь Івана Франка.** Так - так, любі глядачі, це людина, портрет якої ви бачите на купюрі у 20 гривень, чий ім'ям названо місто в Україні. А якщо серйозно, він був поетом, прозаїком, драматургом, критиком й істориком літератури, перекладачем, видавцем. Франко — «золотий міст» між українською і світовими літературами.

На місці, де я перебуваю, чути дзвін ланцюгів, гуркіт розбитого каміння. Це інсталяція до поезії «Каменярі» Логічно, що помічник привів мене саме сюди. Сказала і тепер думаю, що похвалити штучний інтелект за логічність — це комплімент чи ні? Камері важко передати, але я відчуваю, що повітря ніби насичене енергією розуму, праці, надії. Ви на власні очі бачите, як незламні Каменярі Всесвіту торують шлях крізь темряву до нових світанків людства:

І голос сильний нам згори, як грім, гримить:

«Лупайте сю скалу! Нехай ні жар, ні холод Не спинить вас!

Зносить і труд, і спрагу, й голод, Бо вам призначено скалу сесю розбить».

Відстань розчиняє гуркіт у просторі. **Зараз так приємно зануритися у блакитне умиротворення астероїду 2431 Сковорода.** Довкола тихе саяво. Планета виглядає як сад, сад божественних пісень. Звиваються стежки тінявими алеями, Завмираєш перед джерелом, що біжить по смарагдовому камінню. Десь у далечінь прямує дорога. Майже чверть життя тривала подорож поета. Г.Сковорода став «мандрівною академією», його називали «Сократом» через любов до пошуку істини в розмовах, пісні співали лірники, а твори переписували.

Григорій Сковорода — український філософ, поет. Чесно скажу, не все у його творах розумію поки що. У Сковороди мене вражає наполегливе слідування своїй особистій меті, вміння не піддатися спокусам життя. Сподобався вислів: *«Ні про що не турбуватись, ні за чим не турбуватись — значить, не жити, а бути мертвим, адже турбота — рух душі, а життя — се рух»*. А ви вже відкрили поета-філософа для себе? Поділіться враженнями.

Прямую до астероїда 2616 Леся. Напишіть в комент перше слово, яке спадає вам на думку, коли чуєте ім'я Лесі Українки. Так, що маємо? «Сильна», «відважна», «незалежна», «квітка на камені», «рішуча»..., — все це, акцентую вашу увагу, про доволі тендітну жінку!

Помилуйтеся світанковим небом цієї планети. Я стою ніби на межі: позаду праліс, справжнє царство Мавки, а попереду — кам'яниста поверхня, вкрита льодяними блакитними зірчастими квітами, які світяться зсередини живими вогниками. І схожі на ...проліски! Люде, здається, я зробила власне відкриття! Пам'ятаєте, у вірші «Contra spem spero!» є слова «Буду сіять квітки на морозі»? Ось вони, «квітки на морозі» – проліски, маленькі ніжні квіточки, що вперто і наполегливо ранньої весни пробивають собі дорогу крізь окуту морозами землю. Це природне втілення життя, що долає перешкоди, це символічне втілення Лесі Українки, яка поєднує вишукану елегантність та здатність бути й залишатися викликом, бо саме виклик спонукає до дії: «Буду жити! Геть думи сумні!»

Крізь слабке полярне сяйво, яке забарвлює горизонт у зелено-блакитний колір, я наближаюся до астероїда 14624. Він носить ім'я жінки з нелегкою долею, художниці, яка була визнана зіркою першої величини у «Всесвітній енциклопедії наївного мистецтва». А наївне мистецтво, сподіваюся, ви погодитеся зі мною, — річ не така вже й наївна. В 1937 році її роботи експонувалися на Міжнародній виставці в Парижі, де талановита жінка отримала золоту медаль, здивувавши своїми картинами мистецький світ. До речі, серед тих, хто познайомився з живописом художниці, були – Пабло Пікассо, Марк Шагал, Луї Арагон. А Марк Шагал так захопився її творчістю, що сам почав малювати дивних істот, схожих на звірів, зображених (як ви вже здогадалися) **Марією Примаченко**. Помилуємося разом хатинками з розписами Марії. Саме з розмальовування хат почалася її творчість. А навколо — тільки погляньте — оживають легенди поліського краю. У квітниках буяють квіти з картин Примаченко, доріжками прогулюються жар - птиці (і я вам скажу, звичні павичі бліднуть у порівняння з ними) , небачені птахи сідають сміливо на плечі. А звірі які! Деяких можна впізнати: леви, які товаришують із зайцями, блакитні мавпи хитаються на стеблах полуниць. А крокодили, як бачите, традиційно зелені, хоча вкриті квіточками. Який гарний спосіб зробити

крокодила добрим! Обережно, панове: повз нас бреде дикий чаплун. Існує тільки тут і на картині Марії Примаченко.

Далі величезна віртуальна галерея полотен художниці. Мені не вистачить часу все показати, їх понад 2000. Пропоную переглянути цикл «Людам на радість»: «Слава Україні», «Соняхи», «Домашні маки», «Гості у лева», «Ведмеді на пасіці», «Калинові береги». Сонячно-яскрава палітра, стихія народної творчості сповнюють живим теплом та дійсно втілюють гасло життя художниці: «Роби людям добро, щоб люди жили, як квіти цвіли».

Планета 290127 Ліна Костенко здалеку нагадує кришталеву кулю мага. Подивіться, як вона сяє, міниться зображеннями та кольорами! На астероїді мене огортає тепле світло. А пейзажі, якщо вам добре видно, зовсім земні: криниці, шовковиці, стара дзвіниця, вінки із бурштинових цибулин прикрашають кожний тин, барвисті мальви, чути пахощі свіжої трави. Чи ви знаєте, що в дитинстві Ліна мріяла бути льотчицею. Якось навіть вирішила стрибнути з парашутом. Взяла мамину стару парасольку, обідрала чорну тканину (адже бачила в небі білий парашут), натягнула на каркас простирадло. Забралася на горище і, відкинувши драбину, стрибнула ...

Людина нібито не літає...

А крила має. А крила має!

Оце долання висоти у Ліни Костенко в усьому — у житті, у поезії, у мисленні. Часто ловлю себе на думці, читаючи її вірші, — а що ТАК можна?

Магія творчості — реальна, відбувається просто зараз! Планета реагує на слова та думки. Довкола, тільки погляньте, зашурхотіли крила найвигадливіших форм та кольорів.

Прийшло на думку, що люди різні, і крила мають різні. Хтось має крила як у пінгвіна для рівноваги, хтось — як у орла, щоб злітати у високе небо, у когось вони барвисті як у метелика, у когось цупкі як у жука - попелиці. Мої крила скоріше як у ластівки. Що є моїми крилами? Любов та віра. А які ваші крила? Що є вашими крилами? На якій висоті та зоря, що робить тебе значущою людиною? Напишіть у коментарі.

Шурхіт крил посилюється, переходить у знайоме муркотіння, відчуваю шорсткий дотик до руки. Що це? Повільно розплющую очі. Поруч сидить мій кіт — пухнастий мандрівник між світами, чорний як простір космосу, а в його очах позаземне глибоке синьо-золоте сяйво. Моя подорож тільки сон? Ні, не сон, і це підтверджують відчуття внутрішнього захвату та останній комент, що

тане на екрані телефону: *«Не зорі творять людину, людина запалює зорі серцем, сповненим любові та натхнення...»*

Використані джерела

1. Кіліченко Л. Світове значення літературної спадщини І. Франка. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lib.if.ua/franko/1321443690.html>
2. Ліна Костенко: життя і творчість. Реферат. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvita.ua/vnz/reports/biograf/24062/>
3. Пояс астероїдів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D1%8F%D1%81_%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BE%D1%97%D0%B4%D1%96%D0%B2
4. Слончак К. Шевченко справжній та сучасний: 211 річниця від дня народження поета [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://espresso.tv/suspilstvo-shevchenko-spravzhniy-ta-suchasniy-210-richnitsya-vid-dnya-narodzhennya>
5. Список астероїдів, назви яких пов'язані з Україною [Електронний ресурс]. – Режим доступу https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA_%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BE%D1%97%D0%B4%D1%96%D0%B2,_%D0%BD%D0%B0%D0%B7%D0%B2%D0%B8_%D1%8F%D0%BA%D0%B8%D1%85_%D0%BF%D0%BE%D0%B2%27%D1%8F%D0%B7%D0%B0%D0%BD%D1%96_%D0%B7_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%BE%D1%8E
6. Стріткод: історія на кожному кроці» Марія Примаченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://streetcodes.in.uahttps://streetcodes.in.ua/streetcodes/mariiaprymachenko/9>
7. Тищук Г. Які вірші Тараса Шевченка ожили у сучасних піснях українських музикантів — ТОП 15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://life.novyny.live/iaki-virshi-tarasa-shevchenka-ozhili-usuchasnikh-pisniakh-ukrayinskikh-muzikantiv-top-15-156259.html>
8. Що сьогодні промовляє до нас Леся Українка? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pen.org.ua/shho-sogodni-promovlyaye-do-nas-lesya-ukrayinka>